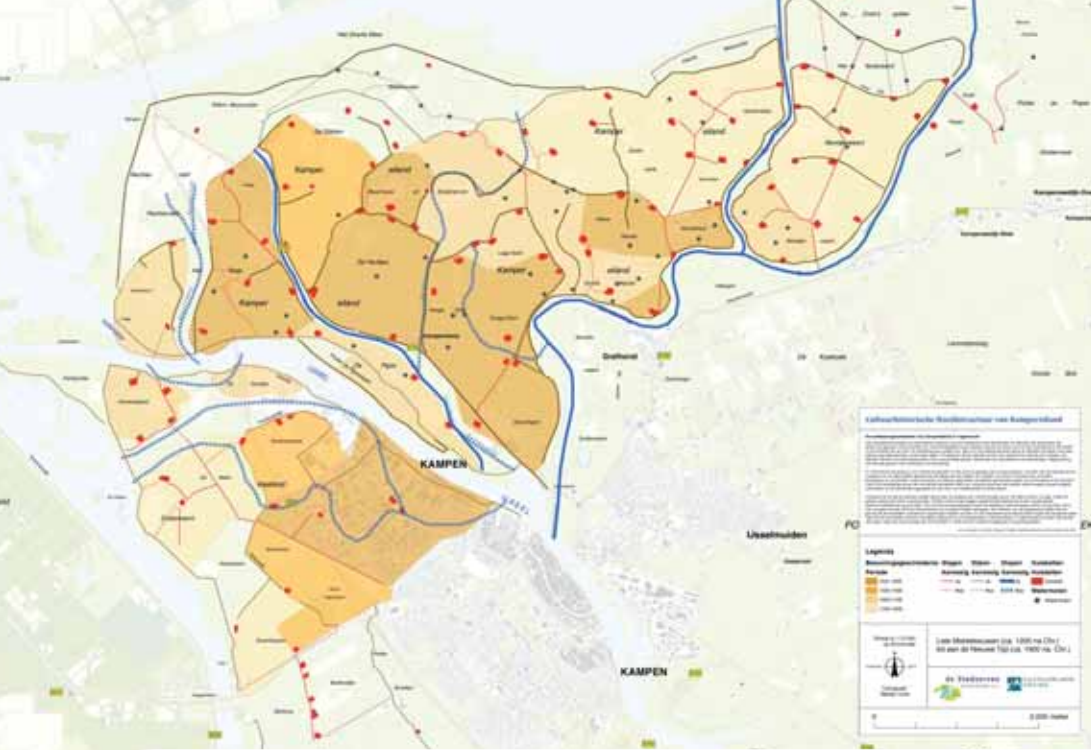

Jaarrapportage 2012

Balans en perspectief

Het Kampereiland

Op 18 juni 1363 sloot Jan van Arkel, de Bisschop van Utrecht, een overeenkomst over de verdeling van Mastenbroek. Kort daarop verwierf de stad Kampen de Kampereilanden met 'eeuwig recht van op- en aanwas'. Van oudsher behoorden niet alleen het Binneneiland, maar ook de Mandjeswaard, de Pieper, het Haatland, de Melm en het Buitendijks tot het Kampereiland.

Tegenwoordig is een groot deel van het Kampereiland door aanwas en inpoldering aaneengesloten en uitgegroeid tot een gebied van maar liefst 4.800 hectare landbouwgronden, natuurgebieden en wateren. Dit oude polderland vormt een bijzondere

en waardevol gebied in het Nationaal Landschap IJsseldelta. Niet alleen vanwege het uitgestrekte open weidelandschap, maar ook vanwege de historie die opgesloten ligt in het gebied. De vele (terp)boerderijen geven een mooi beeld van deze geschiedenis, maar laten ook zien dat de landbouw nog steeds de economische drager is van dit gebied. De diverse omliggende rietlanden en wateren met hun zeldzame rietvogels vervullen een belangrijke natuurfunctie en zijn aangemerkt als Natura2000-gebied. Steeds meer toeristen, recreanten uit de regio en dagjesmensen weten het Kampereiland te vinden en te waarderen.

2 Het Kampereiland

4 de Stadservern

- 4 Doelstellingen
- 4 Beheer in balans:
Economisch én ecologisch gezond!

5 '2012 Balans en perspectief'

Jaaroverzicht 2012

6 'Stimuleringsregelingen essentieel voor Kampereiland'

7 Meerwaarde voor pachters

- 7 Schaalvergroting
- 7 Maatwerk
- 7 Europees landbouwbeleid
- 8 Loyaal pachtbeleid
- 8 Kengetallen
- 9 'Natuur keert terug in
rietland Zwarte Meer'

10 Versterking natuur en landschap

- 10 Natuur
- 11 Maaibeheer watergangen
- 11 Landschap
- 11 Groenbeheer
- 12 Landbouw, natuur en landschap

13 Waterveiligheid

- 13 Dijknormen
- 13 Delta-ateliers

14 Directievoering

- 14 Monitoring
- 14 Herijking
- 14 Zichtbaarheid en communicatie
- 15 Pachtersraad
- 16 Grondverkoop

17 Financiën

- 18 Realisatie Kampereiland Vastgoed
- 19 Begroting 2014
- 20 Meerjarenperspectief 2013 - 2017

22 Toezicht

- 23 Evaluatie
- 23 Aanbesteding
- 23 Integriteit

24 Structuurfonds en project Weidse Waarden

- 25 Werkwijze
- 25 Praktijkteams
- 25 Draagvlak en communicatie
- 26 'Hogere opbrengst, lagere kosten'
- 26 Vooruitblik

27 Meerjarenperspectief

- 27 Evaluatie

De Stadserven

Sinds 2007 behoort het Kampereiland tot de Stadserven. Bij Raadsbesluit zijn toen het bezit en het beheer door de gemeente 'op afstand gezet'. Onder de overkoepelende handelsnaam 'de Stadserven' worden deze functies nu formeel ingevuld door Kampereiland Vastgoed N.V. en Kampereiland Beheer N.V. De directievoering en de dagelijkse werkzaamheden zijn in handen van Kampereiland Beheer N.V. en worden namens dezen uitgevoerd door Noorderstaete *rentmeesters* B.V.

Doelstellingen

Bij het beheren van dit kostbare, historische bezit werkt de Stadserven conform de beleidskaders van de gemeente Kampen en op basis van vier statutaire hoofddoelstellingen:

- geen vervreemding van het erfgoed der vadersen,
- het behalen van een redelijk rendement,
- zorgdragen voor natuur en landschap,
- het voeren van een loyaal pachtbeleid.

Beheer in balans: Economisch én ecologisch gezond!

Naast de instandhouding van het bezit van de gronden richt de beheerstaak van de Stadserven zich op een duurzame gebiedsontwikkeling. Duurzaam in de betekenis van economisch én ecologisch gezond, binnen een kwalitatief aantrekkelijke omgeving waar mens en dier zich thuis voelen. Dat vergt een voortdurende balans in de afstemming tussen de belangen van pachters en bezoekers en die van natuur en landschap. In de praktijk betekent dit dat de Stadserven streeft naar een optimale bedrijfsstructuur voor de pachtbedrijven in combinatie met het behouden en versterken van de grote culturele, landschappelijke en natuurhistorische waarden van het Kampereiland.

2012 Balans en perspectief

“Een groot deel van het Kampereiland is onderdeel van het Nationaal Landschap IJsseldelta. Dit betekent dat we blijvend, dus duurzaam, aandacht geven aan het behoud en de evenwichtige ontwikkeling van landbouw, wonen, recreëren, natuur en landschap. Voor een toekomst en waarde(n)vaste ontwikkeling van het Kampereiland is het van belang dat er voldoende balans is tussen deze kenmerkende waarden van het gebied.

Er komen echter veel ontwikkelingen op ons af. Zaken die het huidige evenwicht in het gebied kunnen verstoren. Neem nu het nieuwe Gemeenschappelijke Landbouwbeleid. Om aanspraak te maken op financiering zullen onze agrariërs moeten voldoen aan strenge standaarden op het gebied van milieu, voedselveiligheid en dierenwelzijn. Dat is een hele uitdaging en onderstreept maar weer het belang van samenwerking met agrarische ondernemingen. Daarnaast ontstaat meer ruimte voor plattelandontwikkeling, waarbij pachters en verpachter als collectief de maatschappelijke opgave kunnen combineren en concentreren.

Ook het thema waterveiligheid vergt extra aandacht. Mede naar aanleiding van de overstromingsdreiging in januari 2012 zijn veelvuldig gesprekken gevoerd met het waterschap over de risico's en eventuele oplossingen. De Stadserven betreft hierbij heel nadrukkelijk de Kampereilander Pachtersbond en vertegenwoordigers van bewoners. Waterveiligheid gaat immers ons allen aan.

Als het dan toch gaat over de handen ineen slaan: ik stel vast dat de Stadserven en de Kampereilanders elkaar steeds gemakkelijker weten te vinden als het gaat om het nadenken over de toekomst van dit waardevolle gebied. Dat is fijn, want als het gaat om een duurzame gebiedsontwikkeling zijn we op elkaar aangewezen. We zullen de uitgangssituatie van de boerenbedrijven op dit moment moeten kennen. Wat zijn bijvoorbeeld de mogelijkheden voor bedrijfsopvolging? We moeten weten hoe we omgaan met onze landbouwstructuur en welke eisen anderen aan ons gebied stellen.

In 2013 bestaat het Kampereiland 650 jaar en dat gaan we samen op een prachtige manier vieren. Maar tijdens dit jubileumjaar wordt niet alleen gefeest, we zullen ons over deze vragen en thema's moeten buigen. Met als resultaat een integrale gebiedsvisie en een lonkend perspectief voor het Kampereiland richting 2050. Wat de Stadserven betreft is dit een belangrijke eerste stap op weg naar de volgende 650 jaar. We nodigen alle betrokken partijen van harte uit mee te blijven denken over onze toekomst!”

Martin Visscher
Directeur de Stadserven

Stimuleringsregelingen essentieel voor Kampereiland

“Ik stel vast dat de band tussen de verpachter en de pachters steeds sterker wordt. De keukentafelgesprekken die de Stadserven, de Vereniging Streekbelangen Kampereiland en de Pachtersbond met de pachters voerden, droegen daar zeker aan bij. Sommige pachters wilden ook wel zo’n gesprek met mij als aandeelhouder. Dat heb ik gedaan en dan merk je dat thema’s als bedrijfsomvang, financierbaarheid en waterveiligheid een grote rol spelen. Dat onderstreept maar weer het belang van provinciale stimuleringsregelingen en een project als Weidse Waarden.”

“Voor ondernemers op het Kampereiland zijn zulke stimulansen van essentieel belang om op de lange duur het hoofd boven water te kunnen houden. Zij moeten erop

kunnen vertrouwen dat zij over 15 jaar nog steeds kunnen ondernemen op het Kampereiland. Dit is ook de opdracht die de gemeente als enig aandeelhouder aan de Stadserven meegeeft. De Stadserven werkt daarom samen met ‘de Kampereilanders’ aan een gedeelde toekomstvisie die realistische kansen biedt voor investering, samenwerking en uitbreiding. Het feit dat het structuurproject Weidse Waarden in 2012 goed op stoom is gekomen, illustreert dat we op de goede weg zitten.”

Martin Ekker
Wethouder, Gemeente Kampen

Meerwaarde voor pachters

Het beleid van de Stadserven is sterk gericht op het bevorderen van een optimale bedrijfsstructuur voor alle pachtbedrijven. Schaalvergroting via uitbreiding biedt goede kansen, maar op het Kampereiland stelt de gebiedsomvang als de gebiedsinrichting hier grenzen aan en er zijn relatief veel pachters actief. Om steviger en beter renderende pachtbedrijven te realiseren zet de Stadserven daarom ook in op verdieping, verduurzaming en op de verbreding van de inkomstenbronnen van de pachtbedrijven. Steeds meer pachters zien hiervan de meerwaarde in. Met streekproducten, zorg en recreatieve voorzieningen spelen deze (agrarische) ondernemers met succes in op de maatschappelijke behoefte van de stad Kampen en de bredere regio. Daarnaast denken wij na over verbetering van de bodemkwaliteit, bedrijfsopvolging, bedrijfsbeëindiging en de toepassing van groene energie.

Schaalvergroting

Als het gaat om schaalvergroting bieden samenwerkingsverbanden tussen pachters goede kansen. Door bijvoorbeeld samen te werken met machines, land en dergelijke kan een kostprijsverlaging worden gerealiseerd. In 2012 is hieraan opnieuw veel aandacht besteed en in de discussies over de gebiedsontwikkelingsvisie is samenwerking een speciaal punt van aandacht. In grote lijnen zien we het aantal bedrijven langzaam afnemen en de gemiddelde grootte van de bedrijven neemt gestaag toe. In 2012 is weliswaar een samenwerking ontbonden, maar in 2013 wordt ook weer een nieuwe samenwerking gerealiseerd die in 2012 is voorbereid. De verwachting is dat de pachters blijven zoeken naar vormen van samenwerking om zo de benodigde schaalvergroting te bewerkstelligen. Langzaam groeit het besef van het belang tot samenwerking, maar dat vertaalt zich nog onvoldoende in actiebereidheid.

Maatwerk

De marges in de melkveehouderij staan onder druk. De melkprijs daalt en de euro/dollarverhouding werkt nadelig voor de exportmarkt buiten Europa. Tegelijk stijgen de kosten van onder meer brandstof, loonwerk en assurantiebelasting. Dit kan ertoe leiden dat sommige pachters tijdelijk met liquiditeitsproblemen te maken krijgen waardoor de pachtprijs later dan gebruikelijk wordt betaald.

De Stadserven is bereid in zulke gevallen de menselijke maat te hanteren en met de betreffende pachters individueel goede betalingsafspraken te maken. Aangezien de liquiditeitsproblematiek iets is wat in heel Nederland speelt, zal de Stadserven de liquiditeitspositie van de pachters nauwlettend in de gaten blijven houden.

Europees landbouwbeleid

Tal van ontwikkelingen beïnvloeden de financiële bedrijfsvoering van de agrarische ondernemers op het Kampereiland. Zo wordt de 'license to produce' steeds belangrijker. Hiermee wordt bedoeld een duurzame veehouderij met een breed maatschappelijk draagvlak als het gaat om dierenwelzijn, voedselveiligheid, milieu en het beheer van het buitengebied. Het vernieuwde Gemeenschappelijk Landbouwbeleid van de Europese Unie springt hierop in. Het is zelfs zo dat, om aanspraak te kunnen maken op steun in pijler 1 van het Gemeenschappelijke landbouwbeleid, boeren moeten voldoen aan standaarden op het gebied van milieu, voedselveiligheid en dierenwelzijn. Dit vraagt van hen een extern gerichte houding, maar ook de Stadserven moet zich

hiervan rekenschap geven. De tweede pijler van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid is gericht op plattelandsontwikkeling. Bij de nationale uitwerking hiervan ontwikkelt Nederland momenteel een eigen koers die zich nog moet uitkristalliseren. De Stadserven volgt deze ontwikkeling op de voet, omdat het nieuwe beleid van invloed kan zijn op de rentabiliteit van de bedrijven. Als verpachter kan de Stadserven samen met de pachters een eventuele natuuropgave combineren en concentreren.

Loyaal pachtbeleid

Conform het gemeenteraadsbesluit van 2006 voert de Stadserven een loyaal pachtbeleid. Dit betekent dat we als verpachter vasthouden aan het regulier verpachten van gronden. We streven dus niet naar het behalen van een maximale marktprijs (geliberaliseerde pacht), maar naar een eerlijke prijs die ondernemers zekerheid en kansen biedt. Bij de jaarlijkse vaststelling van de pachtprijs volgt de Stadserven de richtlijnen van het landelijke pachtprizenbesluit. In 2012 leidde dat tot een met één procent verlaagde prijs. Voor 2013 gaat het pachtprizenbesluit uit van een pachtprizenverlaging met drie procent.

De Stadserven geeft verder invulling aan het loyale pachtbeleid door als verpachter actief te faciliteren in samenwerkingsverbanden en pachtoverdracht (met behoud van melkquotum en toeslagrechten) toe te staan. Ook het koppelen van de retributie van het agrarisch recht van opstal aan de pachtnormen en de ontwikkeling van het structuurfonds met het project Weidse Waarden creëren nadrukkelijk meerwaarde voor de pachters.

Kengetallen

	2012	2011	2010
totaal aantal stadserven	107	108	110
gestaakte pachtbedrijven	1	2	0
gestarte samenwerkingsinitiatieven	1	0	0
Samenwerkingsinitiatieven	5	6	6
gemiddelde oppervlakte per stadserf (ha)	35,2	35,1	34,4
uitbreidingen van opstalrecht (stadserven)	3	1	3
burgerwoning met opstalrecht	88	87	86
regulier verpachte landerijen (hectare)	3819	3840	3836
liberaal verpachte landerijen (hectare)	168	162	177
opstalrechten (hectare)	128	128	128
overige contracten (hectare)	431	366	384
niet contractgebonden percelen (hectare)	169	219	190
totale oppervlakte eigendom (hectare)	4715	4715	4715

Natuur keert terug in rietland Zwarte Meer

“Het rietland aan de randen van het Zwarte Meer kon zich niet meer goed ontwikkelen. Rietgewas hoort met de voeten in het water te staan, maar door verlanding was dit niet het geval. Dat ging ten koste van flora en fauna. Vroeger was dit gebied met wel 300 paartjes echt een nationaal bolwerk voor de grote karekiet, nu zijn er nog geen 40 paren.”

“Natuurmonumenten heeft jarenlang onderzocht hoe we het Natura 2000-beheer hier moesten aanpakken. Aan de noordzijde van het Kampereiland hebben we inmiddels het humuspakket eraf geschraapt en we gaan ook werken met enkele nieuwe rietsnijders. Het traditionele riet snijden komt dus weer terug als een echt streekproduct. Ook de samenwerking met de bewoners Kampereiland is iets waar

Natuurmonumenten zich voor in willen zetten. Denk aan het geven van excursies, weidevogelbeheer en het leveren van producten voor energieverwerking.”

“Nu ook de waterkwaliteit verbetert, zien we veel soorten weer terug. Zoals de purperreiger. Maar ook de roerdomp, de waterral en de rietzanger kun je hier tegenkomen. Ook de ruigteflora zoals moerasspirea en de moerasmelkdistel vind je hier. We hebben nu zo’n 25 hectare rietland aangepakt. Samen met de Provincie Overijssel en de Stadserven zoeken we Europese steun voor de aanpak van de hele rietlandzone in het Zwarte Meer.”

Jan Akkerman
Natuurmonumenten

Versterking natuur en landschap

Binnen het Nationaal Landschap IJsseldelta staat een goede zorg voor natuur en landschap voorop. Op het Kampereiland wordt met tal van maatregelen aan deze zorg een invulling gegeven. Zo zal de Stadserven de komende 30 jaar met subsidie van de Stichting Particuliere Landschapsdiensten IJsseldelta Plus (SPLIJ+) het rietoeverherstel van het Noorddiep ter hand nemen, en in overleg met onder andere het Waterschap Groot Salland krijgt ecologie in sloten de ruimte. Op verzoek van de gemeente Kampen heeft de Stadserven in 2012 verder diverse landschap ontsierende gebouwen laten slopen. Het is slechts een greep uit een veelheid van initiatieven.

Natuur

Het Kampereiland wordt voor een groot deel omringd door waardevolle rietlanden. Het landbouwkundig gebruik hiervan, het jaarlijkse riet snijden met exploitatieoogmerk, is in de praktijk niet meer mogelijk. Dit is een gevolg van wette-

lijke beperkingen en de geringe rietkwaliteit. Inmiddels is de overstap naar natuurbeheer gemaakt. Natuurmonumenten heeft de afgelopen jaren op basis van een beheer- en pacht-overeenkomst aangetoond een deel van verlande rietlanden in oude staat te kunnen herstellen. Dit gebeurt mede met het oog op het creëren van de juiste biotoop voor de terugkeer van de grote karekiet en purperreiger in het gebied. Het herstel van dit leefgebied is een belangrijk Natura2000-doel.

Natuurmonumenten heeft veel tijd en energie gestopt in deze nieuwe natuuropgave. Revitaliseringsplannen werden opgesteld, vergunningen aangevraagd en de banden met aanliggende pachters zijn aangehaald. Intussen werd bij wijze van pilot in overleg met de Stadserven al gestart met de uitvoer van het rietherstelplan. Het betrof een gebied van 25 hectare langs het Zwarte Meer. Natuurmonumenten heeft in de ogen van de Stadserven aangetoond in staat te zijn het

beheer naar behoren en met oog voor de omgeving uit te voeren. Tevens heeft Natuurmonumenten als gecertificeerd beheerder toegang tot financiële bronnen om dit beheer duurzaam te kunnen blijven uitvoeren volgens de wensen van Natura 2000. Deze bronnen stellen hoge eisen aan de kwaliteit en uitvoer van het beheer. Natuurmonumenten heeft in dit kader baat bij een zekere, langdurige overeenkomst om gelden beschikbaar te krijgen en een continue vorm van beheer toe te passen. Dit beheer waarborgt alle natuurdoelen en houdt zoveel mogelijk rekening met de pachtersbelangen. Verder is Natuurmonumenten mede door haar betrokkenheid bij het beheer in staat en bereid om het gebied meer bekendheid te geven en een rol te spelen in de ontwikkeling van recreatie in en beleving van het gebied. In 2012 is met Natuurmonumenten een langjarige overeenkomst voorbereid om de Natura 2000 doelen van de rietlanden aan de zijde van het Zwarte Meer te realiseren.

Maaibeheer watergangen

In het verlengde van de onderhoudsvisie watergangen is begin 2012 overleg gevoerd tussen het waterschap Groot Salland, de pachtersraad en de Stadserven. Onderwerp van gesprek was een andere vorm van maaibeheer en er is besloten op Haatland een pilot op te starten, met nauwe betrokkenheid van de pachtersraad. Door het pilotgebied te vergelijken met gebieden waar regulier onderhoud wordt toegepast, kan de gunstigste onderhoudsmethode gemeten worden. Het is nog even afwachten of het maaibeheer ook afdoende is om de waterdoorvoer te garanderen, maar de resultaten uit de eerste maironde zijn positief. Ook de werk-

groep, bestaande uit pachters en andere boeren uit de regio, functioneert goed. De pilot zal in 2013 vervolgd worden.

Landschap

Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied zal in 2013 ter vaststelling voorgelegd worden aan de gemeenteraad van Kampen. Bij de totstandkoming van dit voorstel was de Stadserven, samen met de Pachtersbond en LTO Noord afdeling West-Overijssel, actief betrokken. We vinden het belangrijk dat er een bestemmingsplan komt dat het landschap behoudt en ontwikkelingsmogelijkheden creëert voor agrarische bedrijven. Het gaat dan vooral om multifunctionele landbouw, een tendens die al een tijdje is ingezet. Het nieuwe bestemmingsplan houdt hier nu rekening mee. De bestemmingen zijn geactualiseerd overeenkomstig het feitelijk gebruik. Verder wordt de te verwachten dynamiek van de komende 10 jaar goed gefaciliteerd, terwijl er toch recht wordt gedaan aan de ruimtelijke kwaliteit en individuele ondernemerskansen.

Groenbeheer

Om de erfbeplanting duurzamer te beheren heeft de gemeente de Stadserven verzocht het groenbeheer per 1 januari 2013 voor het gehele gebied ter hand te nemen. Zo ontstaat meer eenheid in het beheer en dat heeft een landschapsversterkend effect. In 2013 worden alle groenelementen geïnventariseerd en in kaart gebracht, zodat op planmatige wijze het toekomstig groenbeheer efficiënt ter hand kan worden genomen.

Landbouw, natuur en landschap

Als het gaat om de toekomst van het landelijk gebied is er in 2012 beleidsmatig weinig helderheid gekomen vanuit de nationale overheid. Zo blijft de onduidelijkheid rondom de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en de Natura 2000 gebieden een bron van onzekerheid vormen voor de agrarische bedrijven aan de randen van het Kampereiland. Het is niet duidelijk of de aanwijzing van de gebieden daadwerkelijk een belemmerende werking heeft op het toekomstperspectief van deze bedrijven. Ook de exacte uitwerking van de Kaderrichtlijn Water, de Programmatische Aanpak Stikstof Veehouderij (PAS) en overige gebiedsclaims verdienen onze aandacht.

In de praktijk wachten de agrarisch ondernemers gelukkig niet altijd op nadere regelgeving. Ze nemen zelf initiatieven. De eerste luchtwater voor de veehouderij is gerealiseerd op de Melm op het Kampereiland. Naar verwachting zullen meerdere bedrijven langs de randen van het Natura 2000 gebied Zwarte Meer dit voorbeeld volgen.

Toch is er nog een “zekerheid”. Namelijk het feit dat met het huidige kabinet de subsidies voor het landelijk gebied onder druk staan. Om natuurdoelen te realiseren richt de regering nu haar pijlen op decentrale participatie vanuit particulieren en het bedrijfsleven. Tevens wil de regering het beheer betaalbaar houden. Hierop instekend wil de Stadserven oplossingen zoeken via het vinden van (nieuwe) coalities en verdienmodellen. De nieuwe samenwerkingsformule voor landbouw, natuur en landschap zal worden gekenmerkt door een gebiedsgerichte benadering met betrokken stakeholders.

Waterveiligheid

In januari werd het Kampereiland opgeschrikt door hoog water, enerzijds vanuit het Zwarte Water, anderzijds vanuit het IJsselmeer. Zo werd bevestigd dat Kampereiland in feite buitendijks land is en dat er daadwerkelijk gevaar voor overstroming kan dreigen. Om de gebeurtenissen toe te lichten heeft het waterschap informatieavonden belegd. Vooral ten aanzien van de draaiboeken die voorhanden zijn bij een overstroming en de communicatie tijdens de dreiging, valt nog veel te verbeteren. Zo werd tijdens de dreiging, gesproken over een evacuatie, terwijl dit in feite bijna onmogelijk was door het ruim aanwezige vee en de beperkte toegang tot het Kampereiland.

Dijknormen

Na inspectie bleek een substantieel deel van de dijken qua hoogte niet te voldoen aan de minimale norm. Het waterschap heeft dus een opgave om tot dijkverhoging over te gaan. In het najaar van 2012 heeft het waterschap met betrokkenen gesproken over de diverse waterbeschermende maatregelen. Hierbij wordt enerzijds de verhoging van de dijken en anderzijds de buitendijkse ligging in ogenschouw genomen. Het waterschap zoekt binnen de mogelijke scenario's naar de meest kostenefficiënte besteding van de middelen. In 2013 vindt dit verder zijn vervolg. De Stadserven is aangesloten bij een overleg tussen het waterschap en de vertegenwoordigers van LTO, de pachtersbond en de vereniging Streekbelangen.

Delta-ateliers

Ook vanuit het Deltaprogramma zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd, de delta-ateliers. Deze bijeenkomsten zijn georganiseerd om te bekijken wat er gaat gebeuren als het IJsselmeerpeil wordt verhoogd. Belanghebbenden, provincie, gemeente, de Stadserven, pachtersraad, LTO en milieuorganisaties praten hierin mee. De verhoging zal op zijn vroegst over 50 jaar volledig van toepassing zijn, maar de mogelijkheid wordt nu geboden om daarop te anticiperen. Twee extreme oplossingen zijn besproken: een klimaatdijk om het Kampereiland, of het Kampereiland overstroombestendig inrichten. In het laatste geval dient men rekening te houden met overstroming van het gebied met een frequentie van gemiddeld eens per 10 jaar.

Directievoering

Statutair kent de Stadserven vier hoofddoelstellingen: geen vervreemding van het erfgoed der vadersen, een redelijk rendement voor de aandeelhouder, zorgdragen voor natuur en landschap, en het voeren van een loyaal pachtbeleid. Om te kunnen bepalen of het vastgestelde beleid hieraan bijdraagt, is in 2012 verder gewerkt aan een monitoringsprotocol. Dit protocol gaat uit van een nulmeting van kwantitatieve en kwalitatieve waarden binnen het gebied, waaronder ook de toekomstwensen en toekomstmogelijkheden van agrarische ondernemers.

Monitoring

In opdracht van de Christelijke Agrarische Hogeschool Dronten verrichtte de heer Ir. R. Methorst kwantitatief onderzoek om de nulsituatie van de agrarische bedrijven (2010) concreet in beeld te krijgen. Tevens is een enquête gehouden onder alle pachters met 79 bruikbare resultaten. In 2014 worden de gegevens over 2013 gemeten, zodat de ontwikkeling over de periode 2010-2013 geanalyseerd kan worden. Hiermee leggen we een uitstekende basis voor de monitoring ten behoeve van de lange termijn. CAH Dronten werkt nauw samen met accountantskantoren en de pachtersraad, om kwaliteit en vertrouwelijkheid van gegevensbeheer te garanderen. De verwachting is dat de onderzoeksresultaten in het kader van de monitoring in het voorjaar 2013 beschikbaar komen.

Herijking

De Stadserven voert het beheer tevens conform 10 kaderstellende beleidsregels. Deze werden bij het oprichtingsbesluit in 2007 vastgesteld. Inmiddels is deze werkwijze door

het extern adviesbureau KPMG geëvalueerd en op basis hiervan zijn door het college aan de gemeenteraad in 2012 een aantal voorstellen tot herijking van de beleidsregels gedaan. Naast enkele inhoudelijke wijzigingen worden er veranderingen voorgesteld met betrekking tot de berekeningswijze van de rendementsreeks en de doelmatigheid van het systeem van planning en controle. Tevens kunnen indicatoren worden vastgesteld om kwalitatief en kwantitatief te beoordelen of aan de beleidsuitgangspunten is voldaan. De gemeenteraad besluit in 2013 over de voorstellen tot herijking van de beleidsregels.

Zichtbaarheid en communicatie

In het kader van aanbevelingen van KPMG heeft de Stadserven een aantal stappen gezet om de communicatie en de zichtbaarheid van de Stadserven in het gebied te verbeteren. Zo werd het aantal bedrijfsbezoeken geïntensiveerd, waren we vaker aanwezig op jaarvergaderingen van lokale organisaties en aanwezig op de Oogstdag en de jaarlijkse schoonmaakdag van de Wildbeheereenheid. Ook is extra aandacht gegeven aan de externe vertegenwoordiging richting bijvoor-

beeld waterschap en provincie. In het kader van een efficiënte communicatie met de gemeente zijn de maandelijkse gesprekken tussen de rentmeester en de ambtenaren van de gemeente Kampen consequent voortgezet. Tevens is gestart met een maandoverleg tussen de directeur van de Stadserven en de wethouder. Dit wordt door alle partijen als constructief en positief ervaren. In het voorjaar is er een vervolgbespreking geweest tussen de directie, RvC en de gemeente (burgemeester en wethouders) om samen te zoeken naar de meest optimale invulling van de rollen en verantwoordelijkheden.

Pachtersraad

In de pachtersraadbijeenkomsten zijn diverse thema's aan de orde geweest, zoals de duurzame ontwikkeling van het Kampereiland, pachtprizen, landbouweconomie in het algemeen en de economische situatie van pachters in het

bijzonder. Ook de relatie tot het waterschap met de diverse watervraagstukken zijn een belangrijk onderwerp van gesprek geweest. De pachtersraad heeft gefungeerd als klankbord en heeft oplossingsgericht bijgedragen aan de discussie. Tevens hebben de pachtersraad en de directie van de Stadserven hun gezamenlijke zienswijze op de herijking van de beleidsregels gegeven. De overlegmomenten zijn als open en constructief ervaren.

Naast het contact met de pachtersraad is regelmatig overleg geweest met lokale overheden en belangenorganisaties zoals de pachtersbond, de Vereniging Streekbelangen Kampereiland, de peurvereniging, de Vereniging tot Behoud van de Vrije Natuur, de Agrarische Natuurvereniging Camperland en de Wildbeheer Eenheid. Zo blijft de Stadserven betrokken bij datgene wat de doelen van de Stadserven raakt en kunnen we blijven werken aan draagvlak en begrip.

Grondverkoop

Eigendommen van de Stadserven worden in beginsel niet verkocht. Ook in 2012 was dit het uitgangspunt. Wel is, vanwege het algemeen belang, op verzoek van de gemeente en de provincie Overijssel een verkoopovereenkomst gesloten voor percelen grond gelegen in het bypass gebied. Het is onvermijdelijk dat er vanwege zulke planologische ontwikkelingen in de toekomst gronden verkocht moeten worden. In het licht van de doelstelling streeft de Stadserven er dan naar om, waar mogelijk, gronden te ruilen of gecompenseerd te krijgen. Op deze wijze blijven we zo dicht mogelijk bij een van onze hoofdoelen, namelijk het behoud van het erfgoed der vadersen”

Financiën

Aan de hand van het netto resultaat per verpachte hectare, is het afgelopen jaar de taakstellende rendementseis berekend en behaald. De berekening is gestoeld op het nettoresultaat per verpachte hectare. Deze rendementserie liep tot en met 2011. Voor 2012 is geen rendementseis benoemd, maar door kostenbeheersing en opbrengstoptimalisatie is binnen de wettelijke kaders van het vigerende Pachtprijzenbesluit gestreefd naar rendementsoptimalisatie. In 2013 zal het college zich uitspreken over een voorstel van KPMG om de doelmatigheid van (de exploitatie van) het beheer op een andere wijze te berekenen, aangezien de huidige berekeningsystematiek niet meer voldoet.

De meest invloedrijke posten op de begroting blijven de begrotingsposten pachten en waterschapslasten. Zowel de pachtprizen als de waterschapslasten worden van overheidswege wettelijk vastgesteld. Voor de Stadserven is met name de controle op de correcte toepassing hiervan aandachtspunt. De pachtprisontwikkeling zal de komende jaren vermoedelijk een grilliger karakter krijgen. Dit is uiteindelijk sterk afhankelijk van de wereldmarktprijzen voor melk en grondstoffen. De waterschapslasten laten de laatste jaren een iets dalende tendens zien, maar kunnen vanwege indexering van kosten wellicht licht gaan stijgen. Per saldo geven deze omstandigheden geen aanleiding om bijzondere voorzieningen te treffen in de begroting.

REALISATIE KAMPEREILAND VASTGOED N.V. 2012

BATEN		BEGROTING 2012	REALISATIE 2012	VERSCHIL
32010	Huur	€ 25.698	€ 29.193	€ 3.495
32020	Pacht	€ 2.437.098	€ 2.567.607	€ 130.509
32021	Verrekening zakelijke lasten	€ 106.908	€ 128.010	€ 21.102
32040	Opstalrecht en erfpacht	€ 127.858	€ 143.368	€ 15.510
32095	Erfpacht weekendhavens	€ 31.063	€ 29.321	€ 1.742-
32050	Plakkegeld	€ 6.000	€ 6.214	€ 214
32060	Overige opbrengsten	€ 39.500	€ 138.302	€ 98.802
		€ 2.774.125	€ 3.042.015	€ 267.890 +
LASTEN		BEGROTING 2012	REALISATIE 2012	VERSCHIL
34210	Onderhoud eigendom	€ 11.275	€ 22.764	€ 11.489-
34260	Beheerskosten	€ 244.386	€ 238.000	€ 6.386
34270	Afhandelingskosten contracten	€ 3.500	€ 6.314	€ 2.814 -
34280	Bestuurskosten	€ 39.750	€ 18.651	€ 21.099
34300	Zakelijke lasten	€ 300.900	€ 277.543	€ 23.357
34310	Verzekeringen	€ 2.040	€ 3.649	€ 1.609 -
34930	Accountantskosten	€ 21.650	€ 26.011	€ 4.361 -
34970	Deskundigenkosten	€ 30.802	€ 57.443	€ 26.641 -
34975	Evaluatie en aanbesteding	pm	€ 85.072	€ 85.072 -
34910	PR & Communicatie en externe vertegenwoordiging	pm	€ 45.558	€ 45.558 -
	Mutatie dubieuze debiteuren 50%		€ 15.690	€ 15.690 -
34999	Facilitaire kosten	€ 46.364	€ 28.579	€ 17.785
	Afwaardering voorraad opstallen	-	€ 173.707	€ 173.707 -
		€ 700.667	€ 998.981	€ 298.314 -
	Rentebaten, -lasten en afschrijvingen	€ 2.000	€ 11.487 -	€ 9.487 -
	Mutaties lopende pachttermijnen	€ 6.000 -	€ 16.000 -	€ 10.000 -
	Nettoresultaat	€ 2.069.458	€ 2.015.547	€ 53.911 -

Toelichting:

De reguliere lasten volgen op hoofdlijnen de begroting. De definitievere hogere lasten betreffen de eenmalige kosten aankoop woning, de onvoorziene afwaardering opstallen en de pm-posten evaluatie & aanbesteding, PR, communicatie en externe vertegenwoordiging.

BEGROTING 2014

BATEN		REALISATIE 2012	BEGROTING 2013	BEGROTING 2014
2010	Huur	€ 29.193	€ 25.698	€ 28.609
32020	Pacht	€ 2.567.607	€ 2.437.098	€ 2.516.255
32021	Verrekening zakelijke lasten	€ 128.010	€ 114.728	€ 133.130
32040	Opstal en erfpacht	€ 143.368	€ 127.858	€ 140.501
32095	Erfpacht weekendhavens	€ 29.321	€ 31.063	€ 31.063
32050	Plakkegeld	€ 6.214	€ 6.000	€ 6.000
32060	Overige opbrengsten	€ 138.302	€ 39.500	€ 39.500
		€ 3.042.015	€ 2.781.945	€ 2.895.058 +
LASTEN		REALISATIE 2012	BEGROTING 2013	BEGROTING 2014
34210	Onderhoud eigendom, incl. groenbeheer	€ 22.764	€ 11.501	€ 71.501
34260	Beheerkosten	€ 238.000	€ 250.495	€ 250.495
34270	Afhandelingskosten contracten	€ 6.314	€ 3.500	€ 3.500
34280	Bestuurskosten	€ 18.651	€ 40.147	€ 40.147
34300	Zakelijke lasten	€ 277.543	€ 306.918	€ 306.918
34310	Verzekeringen	€ 3.649	€ 2.081	€ 2.081
34930	Accountantskosten	€ 26.011	€ 26.500	€ 26.500
34970	Deskundigenkosten	€ 57.443	€ 31.418	€ 31.418
34975	Evaluatie en aanbesteding	€ 85.072	PM	
34910	PR, com. en ext. Vertegenwoordiging	€ 45.558	PM	
	Mutatie dubieuze debiteuren	€ 15.690	PM	€ 20.000
34999	Facilitaire kosten	€ 28.579	€ 47.060	€ 30.000
	Afwaardering voorraad opstallen	€ 173.707		
		€ 998.981	€ 719.619	€ 782.560 -
Rentebaten, -lasten en afschrijvingen		€ 11.487 -	€ 2.000	€ 2.000 +
Mutaties lopende pachttermijnen		€ 16.000,00 -	€ 6.000	€ 6.000 -
Nettoresultaat		€ 2.015.547	€ 2.058.326	€ 2.108.498 =

Het merendeel van de baten en lasten ligt ook voor 2014 vast vanwege wet- en regelgeving. De periodiek vast te stellen pachtprizen volgen bijvoorbeeld het wettelijk Pachtprizenbesluit en de waterschapslasten (de

grootste kostenpost) zijn eveneens door het waterschap vastgesteld. Verder worden de beheerkosten via een aanbesteding vastgesteld en gelden vervolgens (met indexering) voor een aantal jaren.

MEERJARENPECTIEF 2013 - 2017

BATEN		resultaat 2012	begroting 2013	begroting 2014
32010	Huur	€ 29.193	€ 25.698	€ 28.609
32020	Pacht	€ 2.567.607	€ 2.437.098	€ 2.516.255
32021	Verrekening zakelijke lasten	€ 128.010	€ 114.728	€ 133.130
32040	Opstalrecht en erfpacht	€ 143.368	€ 127.858	€ 140.501
32095	Erfpacht weekendhavens	€ 29.321	€ 31.063	€ 31.063
32050	Plakkegeld	€ 6.214	€ 6.000	€ 6.000
32060	Overige opbrengsten	€ 138.302	€ 39.500	€ 39.500
	Totaal baten	€ 3.042.015	€ 2.781.945	€ 2.895.058
LASTEN				
34210	Onderhoud eigendom incl. groenbeheer	€ 22.764	€ 11.501	€ 71.501
34260	Beheerkosten	€ 238.000	€ 205.495	€ 205.495
34270	Afhandelingkosten contracten	€ 6.314	€ 3.500	€ 3.500
34280	Bestuurskosten	€ 18.651	€ 40.147	€ 40.147
34300	Zakelijke lasten	€ 277.543	€ 306.918	€ 306.918
34310	Verzekeringen	€ 3.649	€ 2.081	€ 2.081
34930	Accountantskosten	€ 26.011	€ 126.500	€ 26.500
34970	Deskundigenkosten	€ 188.073	€ 31.418	€ 31.418
34999	Facilitaire kosten	€ 28.579	€ 47.060	€ 30.000
	Incidentele lasten	€ 173.707	PM	
	Mutatie dubieuze debiteuren	€ 15.690	PM	€ 20.000
	Totaal lasten	€ 998.981	€ 719.619	€ 782.560
	Rentebaten, -lasten en afschrijvingen	€ 11.487 -	€ 2.000	€ 2.000
	Mutaties lopende pachttermijnen	€ 16.000 -	€ 6.000 -	€ 6.000 -
NETTO RESULTAAT		€ 2.015.547	€ 2.058.326	€ 2.108.498

(vervolg meerjarenperspectief 2013 - 2017)

BATEN		perspectief 2015	perspectief 2016	perspectief 2017
32010	Huur	€ 28.609	€ 28.895	€ 29.184
32020	Pacht	€ 2.516.255	€ 2.516.255	€ 2.516.255
32021	Verrekening zakelijke lasten	€ 135.793	€ 138.509	€ 141.279
32040	Opstalrecht en erfpacht	€ 140.501	€ 140.501	€ 140.501
32095	Erfpacht weekendhavens	€ 31.063	€ 32.616	€ 34.247
32050	Plakkegeld	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000
32060	Overige opbrengsten	€ 42.000	€ 42.000	€ 42.000
	Totaal baten	€ 2.900.221	€ 2.904.776	€ 2.909.466
LASTEN				
34210	Onderhoud eigendom incl. groenbeheer	€ 72.931	€ 74.389	€ 75.877
34260	Beheerkosten	€ 255.505	€ 260.615	€ 265.828
34270	Afhandelingskosten contracten	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500
34280	Bestuurskosten	€ 40.549	€ 40.954	€ 41.364
34300	Zakelijke lasten	€ 313.056	€ 319.317	€ 325.704
34310	Verzekeringen	€ 2.122	€ 2.165	€ 2.208
34930	Accountantskosten	€ 26.765	€ 27.033	€ 27.303
34970	Deskundigenkosten	€ 32.047	€ 32.047	€ 32.047
34999	Facilitaire kosten	€ 30.450	€ 30.907	€ 31.370
	Incidentele lasten			
	Mutatie dubieuze debiteuren	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
	Totaal lasten	€ 796.925	€ 810.927	€ 825.200
	Rentebaten, -lasten en afschrijvingen	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000
	Mutaties lopende pachttermijnen	€ 6.000 -	€ 6.000 -	€ 6.000 -
NETTO RESULTAAT				
		€ 2.099.296	€ 2.089.849	€ 2.080.266

Algemene toelichting:

Het merendeel van de baten en lasten ligt voor de komende jaren vast vanwege wet- en regelgeving. De periodiek vast te stellen pachtprizen volgen bijvoorbeeld het wettelijk Pachtprizenbesluit en de waterschapslasten (de grootste kostenpost) zijn eveneens door het waterschap vast-

gesteld. Verder worden de beheerkosten via een aanbesteding vastgesteld en gelden vervolgens (met indexering) voor een aantal jaren. In de begroting 2014 is voor het eerst rekening gehouden met de door de gemeente opgedragen uitvoering van het groenbeheer.

Toezicht

De Raad van Commissarissen (RvC) houdt toezicht op de directievoering van de Stadserven. De RvC geeft invulling aan het functioneren van de organisatie als geheel en op het behalen van de doelstelling. Daarbij neemt de Raad duidelijk het verschil in acht tussen besturen en toezicht houden. De leden van de RvC zijn benoemd door de algemene vergadering van aandeelhouders, zijnde de gemeente Kampen. Binnen de huidige RvC zijn in 2012 de volgende leden in functie:

- *De heer ing. B. Fokkens, voorzitter*
- *Mevrouw mr. ing. J.W. Kempenaar-van Ittersum, secretaris*
- *De heer drs. B.W. Gort, lid*

De RvC is in 2012 op strategisch niveau onder andere betrokken geweest bij de totstandkoming van het monitoringsprotocol en in het verlengde hiervan bij het project de Weidse Waarden. Vanwege het instemmingsrecht boog de RvC zich op hoofdlijnen over juridische procedures en grondverkoop. Hiertoe behoorden ook de grondverkoop ten gunste van de 'bypass' en een geschillenkwestie met betrekking tot de verkoop van een erfpachtrecht.

Evaluatie

Veel aandacht ging dit jaar uit naar het evaluatieonderzoek door KPMG. Op 23 februari 2012 stemde de raad in met de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport en gaf het college van Burgemeester en Wethouders opdracht tot een nadere uitwerking ervan. Dit resulteerde eind 2012 in een vervolgrapport van KPMG met diverse aanbevelingen op de volgende onderdelen:

- een verdere invulling van de doelstelling "zorg voor natuur en landschap";
- de wijze van rendementsoptimalisatie en de beoordeling hiervan;
- de term (loyaal) pachtbeleid;
- afspraken rondom het structuurfonds;
- het opstellen van een jaarplan met bijbehorende begroting;
- de betrokkenheid van de gemeente bij de uitvoering van de aanbesteding;
- regels rondom aan- en verkopen;
- de samenstelling van de RvC;
- verbetering van de faciliterende rol van de Stadserven m.b.t. communicatie, klachten en processen;
- de actualisering van de 10 kader stellende beleidsregels.

Aanbesteding

Tot slot was de RvC verantwoordelijk voor de voorbereiding van de aanbesteding van de directievoering en de beheersfunctie binnen Kamper-eiland Beheer N.V. Voor de uitvoering van de aanbesteding is, vanwege de onafhankelijkheid, een tenderbureau ingeschakeld waaraan zowel door de RvC als de gemeente de nodige informatie en richtlijnen zijn verstrekt. In afwachting van de aanbesteding is eind 2012 besloten de beheeropdracht aan het zittende kantoor tot 1 juli 2013 te verlengen.

Integriteit

Gedurende het verslagjaar doen zich geen zaken voor die de integriteit van toezichthouders en directie betreffen. Vanuit het oogpunt van Goed Bestuur, is een directie- en RvC-reglement van toepassing om belangenverstrengeling te voorkomen en de integriteit en de deskundigheid te waarborgen.

Structuurfonds en project Weidse Waarden

Om in de toekomst te blijven voldoen aan de vier hoofddoelstellingen is duurzame landbouw, alsmede verbreding en verdieping daarvan noodzakelijk. Om hierop in te spelen is een structuurfonds in het leven geroepen, met als belangrijkste onderdeel het project Weidse Waarden. Na de start in 2011 konden in 2012 onder meer de volgende fraaie resultaten worden getoond.

Campereiland Kaas:

De pachters Schutte en Steenbeek presenteerden op de publieksdag van het Nationaal Landschap IJsseldelta de eerste kaas van Kampereiland bodem;

Antoons Erf:

In een fraai verbouwde oude jongveestal vangt de familie Kanis jongeren op die extra begeleiding nodig hebben (PGB) en combineert dat met het melkveebedrijf;

Boerderijwinkel 't Rechterveld:

Eerste landwinkel op het Kampereiland. Hier verkoopt men eigen akkerbouwproducten en andere streekproducten;

Erf 1 Zuivel:

In oktober opende de familie Bruins een biologische zuivelwerking voor de verkoop van melk, karnemelk en diverse soorten yoghurt en vla. Als eerste melkveebedrijf binnen de Stadserven schakelt men om naar een biologisch bedrijf;

Luchtwasser:

Als één van de eerste melkveehouders in Nederland breidde de familie Gunnink hun melkveestal uit met een luchtwasser. Deze reduceert de ammoniakuitstoot dusdanig dat het bedrijf ondanks de ligging nabij het Natura 2000 gebied verder kan groeien;

Kinderdagverblijf:

Eind 2012 opende mevrouw Brink haar kinderdagverblijf, ondergebracht in een authentieke hooiberg.

Zonnepanelen:

Via bemiddeling door de Stadserven zijn op 15 bedrijven zonnepanelen aangebracht. Deze voorzien gemiddeld voor 20% in de energiebehoefte.

Vogelkijkhut:

In het najaar ontving de heer Vos van Vogelboerderij de Pieper steun voor de realisatie van een mobiele vogelkijkhut.

Werkwijze

Weidse Waarden stimuleert het initiatief zoveel mogelijk van onderaf. Dit betekent dat pachters en bewoners zelf met aantrekkelijke initiatieven komen. De Stadserven ondersteunt de initiatiefnemers door het aanbieden van innovatiekennis, praktijkervaring en coaching. Op basis van de ervaringen in 2012 is de aanpak en de begroting voor 2013 en 2014 geactualiseerd. De projectdoelen blijken namelijk beter te realiseren door in te zetten op extra training en coaching via collectieven. De initiatiefnemers van het eerste uur bestaan vrijwel volledig uit individuele initiatieven, terwijl huidige initiatieven meer tot ontplooiing komen via een coöperatieve benadering. Dit vraagt in mindere mate om directe steun (geld uitkeren aan een pachter met een beperkte begeleiding) en meer om persoonlijke begeleiding, coaching en ondersteuning.

Praktijkteams

De collectieve training en coaching geschiedt via praktijkteams. Die vroegen in 2012 extra aandacht. De ingebrachte ideeën waren moeilijk te vertalen naar een plan en resultaat en de begeleiding door het LEI was hier onvoldoende op ingericht. Eind 2012 zijn de praktijkteams met nieuwe energie doorgestart en gewijzigd aan de hand van deze leerervaring. Als de teams in 2013 en 2014 effect gaan sorteren, dan ligt er een zeer bruikbaar concept om toe te passen op in feite alle agrarische bedrijven. Dit concept stimuleert de mogelijkheid tot kringloopboeren, kostenreductie, samenwerking, verbreding, biodiversiteit en bodemvruchtbaarheid. Het is een belangrijke taak voor de Stadserven om deze resultaten te verspreiden en toegankelijk te maken.

Draagvlak en communicatie

Inmiddels groeit het enthousiasme op het Kampereiland voor de aanpak van Weidse Waarden, zeker nu de resultaten zichtbaarder worden. Om het draagvlak te vergroten is communicatie essentieel gebleken. Hieraan willen we wij in

2013 nog meer aandacht schenken. Daarom worden (tussentijdse) projectresultaten getoond als stimulans voor pachters en bewoners, maar ook voor alle bij het project betrokken stakeholders. Zo bleek dat de bekendheid en gedegeheid van het project vergunningverleners stimuleerden om proactief mee te werken met vergunningtechnisch moeilijke casussen. Ook dit is winst.

Richting de doelgroep zijn de volgende communicatieacties uitgevoerd in volgorde van intensiteit:

- keukentafelgesprekken en coaching;
- periodiek overleg pachtersraad;
- collectief en individueel relatiebeheer voor alle doelgroepen (in het bijzonder gemeente Kampen en provincie Overijssel);
- nieuwsbrieven, persberichten, interviews en informatie via de website;
- informatieavonden voor pachters, overige bewoners en derden.

Vooruitblik

Kijkend naar het draagvlak en de resultaten tot nu toe, kunnen we gerust vaststellen dat de investeringen via Weidse Waarden een aantoonbaar positief effect hebben op het gehele Kampereiland. Niet alleen in termen van concrete projecten, maar ook de indirecte effecten. Zo ervaren agrarisch ondernemers steeds meer de voordelen van netwerkvorming, naamsbekendheid, opleiding en innovatie, enzovoort. Daar-naast worden ze zich bewuster van hun rol te midden van hun omgeving en er is een proces in gang gezet van veranderings-bereidheid. Het besef van het belang van samenwerking groeit, evenals het trotse gevoel deel uit te maken van het Nationaal Landschap IJsseldelta.

Hogere opbrengst, lagere kosten

“In de buurt van mijn melkveebedrijf is geen grond beschikbaar voor bedrijfsuitbreiding, maar de kosten lopen wel gewoon op. Daarom richt ik mij op een hogere opbrengst en lagere kosten per hectare. Mijn buurman, een akkerbouwer, was bezig met een verbetering van het beheer en de vruchtbaarheid van de bodem. Dat leek ons ook wel wat voor een melkveebedrijf. In 2012 is toen de studieclub Pure graze bijeen gekomen, onder begeleiding van de gebiedscoach van Weidse Waarden. Daar kreeg ik weer nieuwe inzichten in strip grazen. Door de koeien tussen 2 draden te laten grazen en deze steeds te verschuiven, kun je zoveel mogelijk productie uit je grasland halen.”

“Nu ben ik samen met andere melkveehouders bezig met de mineralenkringloop. De animo hiervoor is groot. Via bedrijfsbezoeken en workshops gaan we kijken hoe ieder individueel de mineralenkringloop zo goed mogelijk kan benutten. Want voor elk bedrijf is de situatie weer anders. Het gaat er in ieder geval om zo intensief mogelijk te boeren, zonder veel mest- of reststoffen te gebruiken.”

Gijs van Dijk

Melkveehouder op het Kampereiland

Meerjarenperspectief

grbknr omschrijving	RESULTAAT			BEGROTING		TOTAAL	
	2010	2011	2012	2013	2014		
saldo 1 januari (-)	€ 648.710	€ 695.497	€ 436.778	€ 111.503	€ 81.334-		
saldo 1 januari (+)	€ 648.710	€ 1.195.497	€ 936.778	€ 611.503	€ 568.666		
BATEN							
510 incidentele baten	€ 148.627	€ 51.966-	€ 247.048				
511 cofinanciering	€ 500.000		€ 150.000				
512 rente	€ 10.668	€ 24.097	€ 16.265	€ 6.115	€ 5.687		
LASTEN							
501 projectontwikkeling en -management	€ 27.218	€ 78.799	€ 47.274	€ 35.000	€ 30.000	€ 218.291	12,8%
502 juridische/projectondersteuning	€ 43.493	€ 28.072	€ 13.255	€ 11.000	€ 10.000	€ 105.820	6,2%
503 communicatie & draagvlak	€ 15.929	€ 10.499	€ 17.507	€ 15.000	€ 12.000	€ 70.935	4,2%
504 ondersteuning doelgroep, stakeholders en financiers	€ 11.425	€ 11.591	€ 35.315	€ 25.000	€ 25.000	€ 108.331	6,4%
505 training, coaching, workshops, excursies tbv doelgroep	€ 14.443	€ 89.275	€ 79.600	€ 50.000	€ 40.000	€ 273.318	16,0%
506 directe steun doelgroep	€ -	€ 1.190	€ 128.687	€ 300.000	€ 270.000	€ 699.877	41,0%
507 monitoring	€ -	€ 11.424	€ 19.903	€ 10.000	€ 12.000	€ 53.327	3,1%
SALDO							
structuurfonds 31 december (-)	€ 695.497	€ 436.778	€ 111.503	€ 81.334-	€ 474.647-		
structuurfonds 31 december (+)	€ 1.195.497	€ 936.778	€ 611.503	€ 568.666	€ 175.353	€ 175.353	10,3%
lastenbegroting provOverijssel	€ 263.375	€ 558.688	€ 558.688	€ 237.125	€ 132.125		

(-) exclusief co-financiering (+) inclusief co-financiering

We zullen nu moeten werken aan het opstellen van een lange termijn agenda. Investerings worden immers gedaan voor 15 tot 20 jaren en de initiatiefnemers hebben dus zekerheid en vertrouwen nodig als het gaat om de toekomst en de richting waarin het Kampereiland zich kan ontwikkelen. De Stadserven wil hierin een krachtige faciliterende rol spelen en werkt daarom samen met pachters, bewoners en diverse (overheids)organisaties aan een toekomstvisie 2050.

Evaluatie

Het project Weidse Waarden zal begin 2013 samen met de pachtersraad worden geëvalueerd. Dan wordt ook bekeken in hoeverre aan de prestatiedoelen van de provincie is voldaan. In het najaar van 2013 verschijnt hiertoe een nauwgezet overzicht van alle projectresultaten.

de Stadserven

Kampereiland e.o.

Handelsnaam van:

Kampereiland Vastgoed NV

Postbus 511

8260 AM Kampen

Koornmarkt 26, Kampen

T (038) 338 88 68

E info@deStadserven.nl

I www.deStadserven.nl

